

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Diataal: Diatekst, Diawoord, Diafoon (en Diaplus)

28 september 2011

Review 1: E. Oosterlinck, N. Ramakers

Review 2: M. Jungen

Invoer: E. van Engelen

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Algemeen, overig, ongespecificeerd
Aandoening (ICD)	Overige (Overig, ongespecificeerd)
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Leren en toepassen van kennis, Communicatie

- *Korte beschrijving* → Diataal is een digitaal taaltoetspakket. Met Diataal kunnen scholen via het internet een algemeen diagnostisch taalvaardigheidsonderzoek bij hun leerlingen uitvoeren. Het is een leerlingvolgsysteem waarmee de ontwikkeling van leerlingen op het gebied van begrijpend lezen gevolgd kan worden. Op basis van de verkregen informatie kan men het taalbeleid vorm geven, maar ook gerichte zorg bieden aan individuele leerlingen. Diataal bestaat uit: Diatekst - de toets voor begrijpend lezen, Diawoord - de woordenschattoets, Diafoon - de luistervaardigheidstoets en Diaplus met materialen en suggesties voor taalondersteuning aan zwakke lezers. Diaplus is ontwikkeld als extra ondersteuning bij Diataal. Het bevat een uitgebreide tekstenbank met een variatie in authentieke teksten geordend op moeilijkheidsgraad; oefenvormen voor verschillende tekstbegripvaardigheden en het omgaan met moeilijke woorden die aansluiten bij de lezerstypen van Diatekst; kant-en-klare lesreeksen die aansluiten op de toetsresultaten; een kennisbank met achtergrondinformatie over taaltoetsing en taalondersteuning.^{1,7}
- *Doelgroep* → De bovenbouw van de basisschool (groep 7 en 8) en de eerste leerjaren van het voortgezet onderwijs (leerlingen van 10 tot 15 jaar).¹
- *Auteur:*
 - ✓ *Oorspronkelijke versie* → Expertisecentrum Taal Onderwijs en Communicatie Rijksuniversiteit Groningen (2004)

2 Doel van het meetinstrument

- *Combinatie van* → Diagnostisch, evaluatief/effectiviteit

3 *Soort/ Vorm van het meetinstrument*

- *Observatie-instrument*
- *Opbouw* → Diatekst, Diawoord en Diafoon beschikken voor leerjaar 1 uit een A en een B versie. B is specifiek bedoeld voor hertesten.

Diatekst	5 schoolboekteksten met ieder 10 à 12 meerkeuzevragen. De teksten zijn afkomstig uit schoolboeken van diverse vakken op verschillende onderwijsniveaus.
Diawoord	50 woorden aangeboden in contextzinnen De betekenis van de woorden wordt bevraagd in meerkeuzevragen
Diafoon	Leerlingen krijgen een aantal korte informatieve teksten te horen Hierover worden 2 tot 4 meerkeuzevragen gesteld

- *Invulinstructie* → multiple-choice, digitaal in te vullen
- *Meetniveau* → per subtest: wijze score goed/ fout, nominaal meetniveau
Meetniveau → totaal score: via het programma Diataal worden alle gegevens verwerkt
totaal score Diatekst :
 - begrijpend lezen (BLN), ordinaal meetniveau/intervalschaal
 - vaardigheidsniveau, A = goed, E = (zeer) zwak, ordinaal meetniveau
 - lezerstype, geen profiel, schoolse lezer, compenserende lezer, probleemlezer, ordinaal meetniveau
 - verschillende aspecten leesvaardigheid, micro-/ meso-/ macroniveau, ordinaal meetniveautotaal score Diawoord: A = goed, E = (zeer) zwak, ordinaal meetniveau
totaal score Diafoon: luistervaardigheidsscore (LVN), meso-/ macro niveau, ordinaal meetniveau

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → Diataal BV
HW Mesdagplein 1
9718 HP Groningen
tel.: 050-8200120 www.diataal.nl/bestellen_public.php
info@diataal.nl
- *Geschatte kosten* →

Deelnamekosten aan Diataal	€ 155,00
Aantal leerlingen Diatekst	€ 20,55 per 10 leerlingen
Aantal leerlingen Diawoord	€ 14,00 per 10 leerlinge
Aantal leerlingen Diafoon	€ 14,00 per 10 leerlingen
Deelname aan Diaplus	€ 215,00 met toetslicentie € 370,00 zonder toetslicentie

Over de opgetelde bedragen moet nog 19% BTW berekend worden.
Prijzen opgevraagd op 20 september 2011; prijswijzigingen onder voorbehoud.
- *Copyright* → ja

5 *Methodologische kwaliteit*

- **Interne consistentie** → niet bekend

- **Reproduceerbaarheid**

- ✓ *Betrouwbaarheid (reliability)*

- de betrouwbaarheid van Diatekst en Diawoord werden in de onderzoeken niet vermeld omdat leerlingen verschillende tekstpakketten (Diatekst) en woordpakketten (Diawoord) hebben gemaakt vanwege de adaptiviteit van de toets (de toetsen zijn adaptief omdat ze zich aanpassen aan het niveau van de leerling).

- Op basis van eerder uitgevoerd onderzoek gaan de auteurs van Diataal uit van een voldoende tot goede betrouwbaarheid (alpha's tussen .75 en .85).⁴

- Versie A en B van Diatekst en Diawoord worden in de handleiding als parallelvormen beschouwd. Voor verdere informatie zie Etoc (2003). ETB: validering en verantwoording. Groningen: Etoc.; Hacquebord H. et al (2004). Voortgezet Taalvaardig. Groningen: Etoc.

- ✓ *Overeenkomst (agreement)* → niet bekend

- **Validiteit**

- ✓ *Content validity*

- Diatekst → de teksten die zijn gebruikt voor de toets zijn volgens de handleiding representatief voor het soort tekst dat een leerling tegenkomt tijdens zijn schoolcarrière. Ze zijn afkomstig uit methoden voor de basisschool en schoolboeken voor bijna alle vakken van de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Om het moeilijkheidsniveau van de teksten te bepalen is een grote hoeveelheid teksten geanalyseerd op 3 linguïstische maten: de gemiddelde woordlengte, de gemiddelde zinslengte en de dekkingsgraad. Aan de hand van dit onderzoek is de gemiddelde tekstmoeilijkheid per onderwijsniveau bepaald.

Niveau	Gemiddelde woordlengte	Gemiddelde zinslengte	Dekkingsgraad
Groep 7	< 4,7	< 10,0	> 88,5
Groep 8	4,7; 4,8	10,0 – 11,5	86,0 – 88,5
Bavo 1	4,9; 5,0	11,6 – 13	83,5 – 85,9
Bavo 2	5,1; 5,2	13,1 – 14,5	81,0 – 83,4
Bavo 3	> 5,2	> 14,6	< 81,0

Op basis van deze tabel zijn de teksten van beide toetsversies geselecteerd, waarbij in elke versie alle 5 niveaus vertegenwoordigd zijn. Deze tekstindeling is door deskundige beoordelaars geverifieerd.

Diawoord → de woordenschattoets is gebaseerd op de Streefwoordenlijst voor de basisvorming (Hacquebord & Struiving, 1988). Deze lijst bevat 13.441 verschillende woorden die leerlingen in het basisonderwijs en in het voortgezet onderwijs kunnen tegenkomen. De lijst is onlangs aangevuld met woorden uit meer recente methodes en met woorden uit vakgebieden die in 1988 ondervertegenwoordigd waren. De woorden van de woordenschattoets zijn ingedeeld in moeilijkheidsgraden. Deze werden bepaald op basis van frequentie, bron en oordeel van docenten.⁴

✓ *Criterion validity* → niet bekend

✓ *Construct validity* → niet bekend

- **Responsiviteit/ longitudinale validiteit**

niet bekend

6 *Hanteerbaarheid/ Feasibility*

- *Taal* → Nederlands
- *Benodigdheden* → pc met internetaansluiting, gebruikersnamen en wachtwoorden voor de leerlingen en specifieke systeemeisen. Docentenmodule. Voor Diafoon: koptelefoons.¹
- *Randvoorwaarden* → de leerling moet alleen, zonder hulp van anderen de vragen invullen
- *Benodigde tijd* → ongeveer een lesuur (50 minuten). Er is geen eindtijd bepaald. Het advies is om de toets bij langer benodigde tijd, op een later tijdstip af te laten maken.¹
- *Gebruikershandleiding* → ja beperkt, docentenhandleiding verkrijgbaar bij Diataal B.V. De toetsafname-handleiding is vrij toegankelijk via http://www.diataal.nl/pdf/Handleiding%20Toetsafname_0910.pdf

7 *Normgegevens*

- *Uitkomstklassen en normgegevens* →
Normgroep: in 2001-2002 hebben 19 scholen, van vmbo tot vwo, verspreid over heel Nederland, deelgenomen met ruim 4000 leerlingen. Ten behoeve van dit normering-onderzoek is gestreefd naar een representatieve spreiding van verschillende schoolkenmerken, zoals stads- en plattelandsscholen, brede scholengemeenschappen en kleinere, categoriale scholen, bijzondere en openbare scholen. Ook wat betreft de kwantitatieve verdeling van de leerlingen over de verschillende schooltypen, van vmbo tot en met havo/vwo is gestreefd naar representativiteit.⁵

Klassen: er bestaan normtabellen voor Diatekst en Diawoord, voor zowel versie A als B. In de normtabellen van Diatekst kan men het begrijpend leesniveau, het percentiel en het vaardigheidsniveau opzoeken per schooltype.

In de normtabellen van Diawoord kan men de woordenschatcore, het percentiel en het vaardigheidsniveau opzoeken per schooltype.⁵

Interpretatie: individuele score opzoeken in normtabellen of laten berekenen door de computer.

8 *Overige gegevens*

- Voor de docent is er de “Docentmodule Diataal”
Hierin zitten:
 - de resultaten van de gemaakte toetsen;
 - de mogelijkheid tot kant-en-klare rapportages van de toetsresultaten op klas- en schoolniveau;
 - de handleidingen met stap-voor-stap instructies;
 - de streefwoordenlijst voor de onderbouw van het VO¹. www.diataal.nl
- De toetsen kunnen ook schriftelijk afgenomen worden.

9 *Literatuurlijst*

- 1 Diataal. Taaltoetspakket voor kinderen van 10-15 jaar. [geraadpleegd 2011 september 22]. Available from www.diataal.nl
- 2 Etoc & Rijksuniversiteit Groningen. Diataal: Taaltoetspakket voor de onderbouw. Groningen 2004.
- 3 Etoc & Rijksuniversiteit Groningen. Diataal: Docentenhandleiding 2004 (v 2.0). Groningen 2004.
- 4 Etoc & Rijksuniversiteit Groningen. Diataal: Docentenhandleiding 2004 (v 3.0). Groningen. 2004.
- 5 Hacquebord. Taalproblemen en taalbehoeften in het Voortgezet Onderwijs. Levende talen tijdschrift 2004: 5 (2).
- 6 Hacquebord, et al. Voortgezet Taalvaardig : Een onderzoek naar tekstbegrip en woordkennis en naar de taalproblemen en taalbehoeften van brugklasleerlingen in het voortgezet onderwijs in het schooljaar 2002-2003. Groningen: Etoc; 2004.
- 7 Diaplus. Onderdeel van internettoetspakket Diataal. [Geraadpleegd 2011 september 22]. Available from <http://www.diaplus.nl/>